

## Intervju s prof. dr. Rastkom Golouhom

Zvonimir Rudolf

### Kaj je vplivalo na odločitev, da prevzameš zahtevno nalogo prvega urednika časopisa Onkologija?

Pravzaprav firbec. Ker se s takim delom nisem še nikoli ukvarjal, me je zanimalo predvsem kako lahko kot popoln amater postavim na noge novo revijo. V skupini, ki je odločila za to spočetje in porod, smo imeli sicer nekaj predstav o tem kaj naj bi revija objavljala, veliko manj pa o tem kako naj jo urejemo, skrbimo za prispevke, tiskamo in distribuiramo. Posebej bi rad omenil prvega odgovornega urednika Mateja Bračka in oblikovalca Marka Apiha. Brez njunega entuziazma preprosto ne bi šlo.

### Zakaj sploh nova revija?

Na začetku smo imeli vsi jasen, čeprav precej ozek cilj. Dogovorili smo se, naj bo nova revija most med novostmi v onkologiji in Onkološkim inštitutom na eni ter slovenskimi zdravniki na drugi strani. Zdelo se nam je, da ostaja zdravnik kljub poplavi strokovnih informacij, ki jih sprejema iz učbenikov, že priznanih revij, strokovnih srečanj in medmrežja mnogokrat zmeden, utrujen, morda celo negativističen do tega strokovnega preobilja. Pritisk nanj narašča tudi z vse večjo izobraženostjo bolnikov, ki je navadno dobrodošla, včasih pa postane zaradi njihovega ne povsem jasnega razumevanja problemov obremenjujoča tako zanje kot za zdravnika. Namenili smo se torej izdajati revijo, ki bi slovenskim zdravnikom posredovala dodatno znanje, novosti, tehnike in razmišljanja prav o tistih področjih onkologije za katera smo mislili, da jih najbolj potrebujejo.

### Kako to doseči?

Dogovorili smo se, naj bodo prispevki pisani v obliki sporočila enega strokovnjaka drugemu strokovnjaku tako, da ga bo naslovnik zlahka bral, da ga na polovici ne bo zavrgel, in da bo ob koncu na »dobičku«. Namenoma smo se odpovedali klasični obliki strokovnih člankov z uvodom, metodologijo, rezultati... Pravzaprav smo si želeli, da bi poslali kolegom tisto, kar po naše rabijo v praksi, v prijaznem ovitku, včasih v užitni lupini tudi kaj bolj kompliciranega.

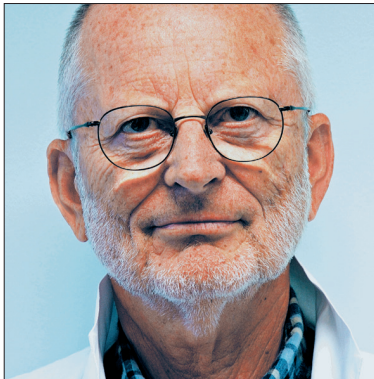
### Kakšne so bile težave?

Sprva nam je šlo najtežje prav pri oblikovanju prispevkov. Tako kot večina sodobnih zdravnikov, smo bili vsi še kar dobro izobraženi za pisanje »raziskovalnih« člankov z

znano strukturo, s suhoparnim navajanjem dejstev in s čim ožjim izborom dobro definiranih pojmov. Mnogo težje smo napisali nekaj bolj privlačnega, morda v obliki zgodbe z jasnimi sporočili, nekoliko bolj »novinarsko«, z več ilustracijami, vendar ne na račun profesionalnosti. Tudi za mnoge mlade avtorje je to še vedno kar velik preskok.

### Kako je reviji uspevalo doslej, kako naprej?

Kar dobro se je prijela. Zastoj jo dobivajo vsi slovenski zdravniki, naklada je velika. V nasprotju z začetki, ko smo pisali predvsem člani uredniškega odbora, je sedaj dotok prispevkov večji. Na to, da postaja časopis zanimiv, kaže tudi vse več piscev, ki niso zaposleni na Onkološkem inštitutu.



V uredniškem odboru pogrešamo predvsem reakcije na naše objave. Pri tem mislim na reakcije tistih, ki jim je revija namenjena. Bolj kot pohval si želimo kritičnih pripomb o obliki, vsebini, morda o problemih, ki jih srečujejo zdravniki ob zdravljenju in spremljanju bolnikov z malignomom, o problemih komunikacije med njimi in zdravniki našega inštituta. Kar težko razumem, da ni tovrstnih strokovnih ali

organizacijskih težav. Morda za korajžo samo to, da na nekatera vprašanja najbrž tudi usmerjeni strokovnjaki ne bodo mogli z gotovostjo odgovoriti. Ker je osnovna naloga urednikov skrb za kakovost časopisa, ta pa lahko sloni le na odličnosti prispevkov in njihovem pomenu za bralce, bomo uredniki brez aktivnega sodelovanja zunanjih zdravnikov svojo nalogo le stežka izpolnjevali.

Še nekaj o urednikovanju. Zdi se mi, da je vsaj v desetem letu izhajanja Onkologije nastopil čas, da začnemo poleg svežih informacij objavljati, tudi komentarje in samostojna mnenja. Če se spomnimo, da je Thomas Wakley ustanovil angleško medicinsko revijo Lancet leta 1823 zato, da bi razkril nepotizem in probleme v medicini in medicinski vzgoji, se naša revija 180 let kasneje prav tako ne bi smela izogibati kritičnim mnenjem. Postala naj bi bolj ambiciozna kot smo načrtovali. S članki in uvodniki bi lahko ocenjevala in če je potrebno tudi kritizirala ustanove, izvoljene predstavnike in tudi medicinske profesionalce. Morda bi bili taki zapisi kdaj pa kdaj za koga politično in strateško nesprejemljivi, vendar merimo kakovost revije prav po njeni neodvisnosti.

Najbrž ni odveč če pojasnim, da so uredniki pri svojem delu povsem samostojni in neodvisni od ustanovitelja

(Onkološki inštitut). Neodvisnost je njihova temeljna pravica, ki jim je ne more nihče ne spodbijati, ne odvzeti. Ustanovitelj ne more vplivati na odločitve urednikov, urednike lahko samo zamenja. Člani uredništva odličnega ameriškega časopisa New England Medical Journal so objavljali svoja mnenja, ki so bila povsem nasprotna mnenju njihovega založnika (Massachusetts Medical Society). Brez cenzure so pisali o samomorih z zdravnikovo pomočjo, o problemih implantacije pri dojkah, etiki medicinskega raziskovanja v razvijajočem se svetu, o medicinski uporabi marihuane ali o težavah s farmacevtsko industrijo. Namesto da bi objave preprečil, se je založnik raje vključil v debato kar v svojem časopisu, čeprav je to počel nekaj pogosteje tudi v drugih medijih.

Če bi mi, uredniki, dobro opravljali svoje delo, bi morali kritizirati mnoge napake, ne glede na to kje v zdravstvenem sistemu se pojavijo. V Onkologiji ne pišemo ničesar o zadregi z novimi zdravili, o popolnoma nerazumljivem

zastojem pri zagonu inštitutskih kirurških prostorov. Vsaj nekaterim od nas prav tako ni jasno, zakaj je onkologija na medicinski fakulteti še vedno obroben predmet, čeprav vemo kakšno je breme malignih neoplastičnih bolezni za slovensko populacijo. Zakaj so onkološke stroke tako slabo zastopane v programih mnogih specializacij? Zakaj je pri nas tako malo kliničnih raziskav novih zdravil?

#### **Pri desetih letih prehaja Onkologija počasi iz otroštva v ... kaj?**

Kakor koli obrneš, stopa revija v čas adolescence. Upam samo, da zanjo ne bo veljala definicija nekega anonimnega brihtneža, ki je na zid napisal »adolescenca je doba med otroštvom in prešuštvom.«